



Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.438.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11869 Pani Poseł Ewy Kołodziej wraz z grupą posłów w sprawie działań zmierzających do poprawy sytuacji osób z orzeczeniami o niepełnosprawności na rynku pracy, poniżej przedstawiam następujące wyjaśnienia:

Wzrost aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest celem wszystkich działań podejmowanych przez władze państwowe.

Jednym z instrumentów, których celem jest zachęcenie pracodawców do zatrudniania pracowników niepełnosprawnych, jest system dofinansowań do wynagrodzeń tych pracowników unormowany w art. 26a i następnych ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 913), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”. O środki do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych może ubiegać się pracodawca: - który zatrudnia mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny etat oraz - zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny etat i osiągający wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych na poziomie 6%.

Wysokość miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń jest zróżnicowana ze względu na stopień niepełnosprawności i wynosi obecnie:

- 1) 2760 zł - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 1550 zł - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 575 zł - w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Dodatkowo należy pamiętać, że powyższe kwoty w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych, zwiększa się o:

- 1) 1380 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 1035 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 690 zł w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Pamiętać przy tym należy, że kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć 90% faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy

wykonywającego działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, 75% tych kosztów.

Instrument ten uzależnia więc wysokość wsparcia od stopnia niepełnosprawności, a także uwzględnia dodatkowe zwiększenie kwoty przysługującej pracodawcy, jeśli zatrudni on osoby z tzw. grup szczególnych – osoby, które ze względu na swoją niepełnosprawność mają szczególnie duże trudności w znalezieniu zatrudnienia.

Oprócz instrumentu w postaci miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników, ustawa o rehabilitacji przewiduje także inne formy wsparcia, jak zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb pracownika niepełnosprawnego oraz adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy, zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy pracownika niepełnosprawnego, zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy. Wysokość wsparcia w ramach tych instrumentów nie jest uzależniona od stopnia niepełnosprawności pracownika, ale jego potrzeb wskazanych we wniosku pracodawcy.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że działania podejmowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie koncentrują się wyłącznie na instrumentach aktywizacji zawodowej, ale także rehabilitacji społecznej, gdyż cały zespół oddziaływań i wsparcia może przynieść skutek w postaci podjęcia pracy zarobkowej.

Wobec powyższego w Ministerstwie jest podejmowanych szereg działań mających na celu poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami. Celowi temu ma służyć opracowywany projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, a także projekty realizowane przy współudziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych realizuje projekt „Centrum komunikacji dla osób z niepełnosprawnościami”, którego celem jest zapewnienie usług w zakresie bieżącego komunikowania się osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, potrzebujących wsparcia w komunikowaniu się. Działania podejmowane w ramach projektu będą uwzględniały w szczególności osoby z niepełnosprawnościami narządu słuchu, mowy i wzroku, niepełnosprawnością intelektualną, z problemami zdrowia psychicznego i spektrum autyzmu, posługujących się PJM, SKOBN, korzystających z transkrypcji mowy na tekst, alternatywnych i augmentatywnych sposobów komunikacji (AAC) oraz ETR.

Szczególnie istotny z punktu widzenia aktywizacji zawodowej jest projekt „Standaryzacja modelu zatrudnienia wspomaganego w Polsce” realizowany w ramach działania 3.4 Nowe rozwiązania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, Priorytet FERS.03 Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Partnerami w projekcie są Polska Federacja Zatrudnienia Wspomaganego z siedzibą w Warszawie oraz Polska Unia Zatrudnienia Wspomaganego z siedzibą w Warszawie. Realizacja projektu rozpoczęła się w roku 2025.

Usługa zatrudnienia wspomaganego (UZW) to metoda pracy z osobami z niepełnosprawnościami, której celem jest wsparcie w wejściu na otwarty rynek pracy

i utrzymaniu na nim zatrudnienia. Jest to instrument nieobecny dotychczas w trwałym i ogólnodostępnym systemie instrumentów kierowanych do osób z niepełnosprawnościami.

Celem projektu jest przygotowanie rozwiązań, które pozwolą wdrożyć model zatrudnienia wspomaganego jako trwałego rozwiązania wspierającego aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami w Polsce. Projekt ma charakter koncepcyjny. W projekcie zostaną wypracowane rozwiązania dotyczące systemu wdrożenia modelu zatrudnienia wspomaganego oraz samego modelu, w tym niezbędnych procedur standaryzujących obszar merytoryczny, organizacyjny oraz finansowy usługi zatrudnienia wspomaganego.

Planuje się także w roku 2026 uruchomienie projektu testującego, którego zadaniem będzie sprawdzenie wypracowanych rozwiązań. Efektem końcowym ma być stworzenie przepisów prawnych wprowadzających zatrudnienie wspomaganego jako stały instrument wsparcia osób z niepełnosprawnościami w podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia na rynku pracy.

Jeśli chodzi o kontrolę obecnie funkcjonujących instrumentów wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz pracodawców ich zatrudniających, to należy wskazać, że ustawa o rehabilitacji przewiduje mechanizmy nadzoru i kontroli, które mają zapobiegać nadużyciom. Uprawnienia kontrolne przysługują Prezesowi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wojewodzie, a także dyrektorowi izby administracji skarbowej.

Szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania kontroli reguluje rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 2283). Na jego podstawie kontrolowane są m.in. wpłaty obowiązkowe na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowania do wynagrodzeń, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne dla niepełnosprawnych przedsiębiorców i rolników, gospodarowanie zakładowym funduszem rehabilitacji osób niepełnosprawnych przez prowadzących zakłady pracy chronionej, a także spełnianie warunków uprawniających do uzyskania statusu zakładu pracy chronionej i zakładu aktywności zawodowej.

Niezależnie od wyżej wskazanych mechanizmów kontroli własne postępowania przeprowadzać może Najwyższa Izba Kontroli, natomiast w razie podejrzenia popełnienia przestępstwa stosowne kroki mogą zostać wszczęte przez organy ścigania, w tym prokuraturę.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/